

جمعه 8 شهریور 1398 - 28 ذی الحجه 1440 - 30 آگوست 2019

امضای معاهده ننگین تقسیم ایران بین روسیه و انگلیس در عهد "محمد علی شاه قاجار" (1286 ش)

امضای معاهده ننگین تقسیم ایران بین روسیه و انگلیس، در عهد "محمد علی شاه قاجار" (1286 ش)، روسیه و انگلستان از سال 1813؛ ها قبل رقابت شدیدی بر سر منافع خود در ایران داشتند. هر امتیازی که یکی از این دو کشور به دست می‌آورد، دیگری سعی می‌کرد، مشابه آن را تحصیل کند. اگر دولتمردان ایران به سوی روسیه تمایل می‌یافتند، انگلستان تلاش می‌کرد که آنها را از صحنه خارج سازد و اگر نفوذ انگلیس در حکومت ایران گسترش می‌یافت، روسیه به وسایلی متوسل می‌شد تا آن وضع را تغییر دهد. علی‌رغم این همه رقابت و اختلاف، پس از انقلاب مشروطه، ناگهان بین روسیه و انگلیس توافقی حاصل می‌شود که به موجب آن، ایران به مناطق نفوذ تقسیم می‌شود. بر اساس قرارداد تقسیم ایران، منطقه مرکزی کشور، بی‌طرف اعلام شد. مناطق شمال و قسمتی از غرب ایران، تحت کنترل روسیه قرار گرفت و نواحی جنوبی نیز به منطقه نفوذ انگلیس تبدیل گردید. این قرارداد در حالی امضا شد که حکومت ایران به علت بی‌کفایتی شاهان قاجار، به قدری تضعیف شده بود که روسیه و انگلیس برای انعقاد این قرارداد، حتی با دولت ایران نیز مشورت نکردند. این پیمان که به قرارداد 1907 مشهور شد خشم مردم ایران را برانگیخت و مجلس شورای ملی نیز با آن مخالفت کرد. علی‌رغم امتناع مجلس از تصویب این قرارداد، نیروهای روس و انگلیس، تا پس از انقلاب کمونیستی در شوروی، از ایران خارج نشدند.

قتل "محمد علی شاه قاجار"، پس از آن که به تخت سلطنت نشست، با مشکلات متعددی روبرو گردید. به اعتقاد او، تنها مرد با تجربه و ای که می‌توانست بر مشکلات فائق آید، صدراعظم پدر و پدر بزرگش، میرزا علی اصغر خان امین السلطان معروف به اتابک اعظم بود. اتابک در آن زمان در اروپا به سر می‌برد و پس از این پیشنهاد راهی تهران شد و به زودی کابینه خود را معرفی نمود. اما او نیز با شورش و ناآرامی‌های در کشور مواجه گردید و مجبور به سرکوبی آنان شد. در همین زمان بود که مشروطه خواهان به رهبری شیخ فضل الله نوری در حرم حضرت عبدالعظیم در ری تحصن کردند و تلگراف‌هایی در رد مشروطه غیر مشروعه مخابره نمودند. اتابک در دوران حکومت خود، همواره مورد هجمه جراید و انجمن‌ها بود و از طرف آنان شایع شد که او مخالف مشروطه است. او همچنین طرفدار شدید روسیه بود و از آن دولت دفاع می‌کرد. او دشمن آزادی و آزادی خواهان بود و جز حفظ مقام خود، به چیزی نمی‌اندیشید و لذا منفور مردمان بود. اتابک در 24 سالگی وارث 24 منصب درباری (و به گفته دیگری 34 منصب درباری و دولتی بوده) و در 28 سالگی شخص دوم مملکت به شمار می‌آمد. وی امضاکننده قرارداد امتیاز تنباکو با انگلستان بود که به نهضت تنباکو و ضرر فراوان به اقتصاد ایران انجامید. وی حدود ربع قرن در رأس هیئت حاکمه ایران قرار داشت و چون مخالف ترقی بود، لذا هیچ کار قابل توجهی برای مردم و کشور نکرد. با دسیسه‌های او بود که سید جمال الدین اسدآبادی به دستور ناصرالدین شاه به طرزی اهانت‌آمیز از ایران اخراج شد. سرانجام، اتابک اعظم پس از چهار ماه صدارت، به هنگام خروج از مجلس شورای ملی توسط یکی از مشروطه‌طلبان به نام عباس آقا تبریزی و به تحریک سید حسن تقی‌زاده، به قتل رسید.

آیت الله عالم‌گاف، آیت الله شیخ حسنعلی نخده‌که، اصفهانی (1321 ش)، در آیت الله شیخ حسنعلی اصفهانی معروف به نخودکی در حدود سال 1240 ش (نیمه ذی‌قعدة 1279 ق) در اصفهان دیده به جهان گشود و از کودکی تلاش و جدیت وافر در ترکیه نفس، تهجد و عبادت داشت. وی تحصیلات مقدماتی را در اصفهان فراگرفت و آن‌گاه ریاضیات، حساب و فلسفه را از محضر آخوند ملا محمد کاشی و جهانگیرخان قشقایی آموخت. سپس به نجف اشرف عزیمت نمود و در محضر بزرگانی چون سید محمد فشارکی، سید مرتضی کشمیری و ملا اسماعیل قره‌باغی شاگردی نمود. آیت الله نخودکی اصفهانی پس از مراجعت از نجف اشرف، در مشهد مقدس اقامت گزید و از محضر فرزندان این دیار نیز بهره‌مند گشت. او علاوه بر تدریس و تحقیق و عبادت بسیار، به مستمندان و نیازمندان توجه ویژه‌ای داشت. آیت الله نخودکی اصفهانی، بیشتر ایام عمر را در ریاضت‌های طاقت‌فرسا سپری کرد. وی دارای مقامات و کرامات بسیار بود که شرح جزئی از کرامات و کارهای خارق‌العاده وی در کتابی تحت عنوان نشان از بی‌نشان‌ها توسط فرزندش گردآوری و منتشر گردید. آیت الله نخودکی سرانجام در هشتم شهریور 1321 ش برابر با 17 شعبان 1361 قمری وفات یافت و در جنب ایوان عباسی (مقابل صحن ایوان طلا) در حرم حضرت رضا (ع) مدفون گردید.

انفجار دقت نخستین توسط منافق، و شهادت مظلمانه "حاجی" و "هاشم" (1360 ش)، پس از عزل بنی صدر از ریاست جمهوری، دشمنان انقلاب، با از میان بردن مسئولین نظام قصد براندازی حکومت اسلامی را در سر می‌پروراندند. در این راستا، فاجعه هفتم تیر سال 60 و شهادت آیت الله بهشتی و 72 تن از یاران انقلاب، ثمره تصمیم شیطانی استکبار جهانی و دشمنان جمهوری اسلامی بود. پس از آن، گرچه عکس العمل سریع، قاطع و انقلابی حضرت امام خمینی (ره)، هرگونه ابتکار عمل را از دشمنان سلب نمود ولی کار به زعم دشمنان

و.د ق.ل.ف.ا.ن.، ه.س.ج.، به تدب. (1338 ق.)، پس از آن که دولت روسیه به خاطر استخدام مورگان شوستر آمریکایی به عنوان خزانه‌دار کل کشور در ایران، به دولت صمصام‌الملک و السلطنه اولتیماتوم داد، مجلس شورای ملی این اولتیماتوم را نپذیرفت. در نهایت با فشار و تهدید روس‌ها مبنی بر تصرف تهران، دولت ایران ناچار شد که اولتیماتوم را قبول کرده، مورگان شوستر را معزول نماید. در آن هنگام که بین مجلس و دولت، درباره رد یا قبول اولتیماتوم، مذاکره و گفتگو جریان داشت، قوای نظامی روسیه به اقدامات وحشیانه‌ای در چند شهرستان دست زدند. در تبریز بین ماموران نظمیه و سربازان روس، زد و خورد روی داد و به کشته و زخمی شدن تعدادی از دو طرف انجامید. شهر تبریز در نهایت در پنجم دی ماه آن سال به اشغال کامل نیروهای روسیه درآمد و سربازان روسی در تبریز در سطحی وسیع دست به کشتار مردم زدند. روس‌ها به وضع دلخراشی عده‌ای را با نفت و بنزین آتش زدند، دسته‌ای را در تنور آتش، سوزاندند و چند روز بعد، ثقه الاسلام تبریزی، عالم بزرگ آن شهر نیز به همراه عده‌ای دیگر از مشروطه خواهان، توسط روس‌ها به دار آویخته شدند.

د.گ.شیت "ستار خان" سردار، ملیه، (1332 ق.) ستارخان در سال 1284 ق در قره داغ آذربایجان به دنیا آمد. در ابتدا به صورت جوانی عیار منش زندگی می‌کرد و دوستانی همچون خود داشت. پس از آغاز مشروطه و رویداد محاصره تبریز، به مشروطه خواهان پیوست و در اثر رشادت‌ها و پایمردی‌های فراوان، عنوان سردار ملی گرفت. او جزو کسانی بود که پس از فرار محمدعلی شاه، فاتح تهران بودند. اما پس از چندی با دولت درگیر شده و توسط آن‌ها خلع سلاح و منزوی گردید. اواخر عمر خود را در تهران و با تنی زخمی و روحی خسته گذرانید و سرانجام در 48 سالگی بدرود حیات گفت و در صحن حرم عبدالعظیم در ری به خاک سپرده شد.

حجت "حاج ملاهادی سبزواری" فیلسوف عظیم و دانشمند شهید همان اسلام (1289 ق.) ملاهادی سبزواری فرزند میرزا مهدی طبیب از خانواده‌ای متمول و اعیان سبزواری بود که در سال 1212 ق به دنیا آمد. پس از فوت پدر و در سنین کودکی، تحت مراقبت ملاحسین به کسب معلومات مقدماتی پرداخته و جهت فراگیری حکمت اشراق به اصفهان مهاجرت نمود. ملاهادی در محضر استادانی چون آخوند ملا اسماعیل اصفهانی، آخوند ملاعلی نوری و آقا محمد علی نجفی کسب فیض نموده و به مدت 5 سال به تدریس فقه و اصول مشغول گردید. آن گاه پس از سفر حج به سبزواری مراجعت و به تدریس حکمت پرداخت. آوازه‌ای شهرتش موجب گشت که تشنگان چشمه‌ای حکمت از اقصای نقاط دنیا به سبزواری آمده و از محضر او بهره گیرند. این شخصیت برجسته و اکسیر بی‌نظیر حکمت، علی‌رغم تمول خانواده، زندگی را در کمال زهد و قناعت سپری کرد و در کسوت تجرد، رنگ علایق را از لوح دل سترد. وی هیچ‌گونه ریاستی - حتی پیش نمازی - را نپذیرفت. حاج ملاهادی سبزواری مشهورترین فیلسوفی بود که قرن سیزدهم هجری به خود دیده و در بین متفکران، مقام ارجمندی داشت. از این بزرگوار حدود 36 کتاب و رساله بر جای مانده که از آن جمله اسرارالحکم، اصول دین، اسرارالعباده، الجبر و الاختیار، حواشی بر اسفار ملاصدرا، زبدة الاصول شیخ بهایی، غررالفوائد (منظومه) و هدایه المسترشدين را می‌توان نام برد. سرانجام این عالم بزرگ در زادگاهش در 78 سالگی بدرود حیات گفت و در همان جا به خاک سپرده شد.

تعبیه اولیه، مداد همان توسط "نیکولا کنته" مخترع آلمانی (1790 م) در 30 اوت 1790 م نیکولا کنته برای سهولت در نوشتن از نوعی زغال نرم به نام گرافیت استفاده کرد و برای جلوگیری از آلودگی دست به هنگام نوشتن، گرافیت را میان دو قطعه چوب قرار داد. بدین ترتیب مداد اختراع شد. امروزه یکی از انواع مداد که در نقاشی مورد استفاده قرار می‌گیرد به نام این مخترع، به مداد کنته معروف است.

هنوز به اتمام نرسیده بود و طرح نابودی مسوولان طراز اول مملکت، در رأس فعالیت آنها قرار داشت. بدین ترتیب واقعه هشتم شهریور همان سال به وقوع پیوست و رئیس جمهور محبوب، محمد علی رجایی و نخست وزیر متفکر و دانشمندش، حجت الاسلام دکتر محمد جواد باهنر در انفجار دفتر نخست وزیری به درجه رفیع شهادت نائل آمدند. شهید رجایی پس از پیروزی انقلاب، مسوولیت وزارت آموزش و پرورش را به عهده گرفت و به دنبال تمایل مجلس، در مردادماه 1359، به عنوان اولین نخست وزیر جمهوری اسلامی ایران به مجلس معرفی و برگزیده شد. سرانجام به دنبال عزل بنی صدر، شهید رجایی به ریاست جمهوری انتخاب شده بود. شهید باهنر نیز با داشتن سابقه مبارزاتی در عرصه انقلاب، با فرمان حضرت امام، به عضویت شورای انقلاب اسلامی درآمد. ایشان پس از پیروزی انقلاب اسلامی به نمایندگی مردم کرمان در مجلس خبرگان قانون اساسی، نمایندگی مردم تهران در مجلس شورای اسلامی و وزارت آموزش و پرورش رسید و پس از انتخاب شهید رجایی به ریاست جمهوری، به عنوان نخست وزیر به مجلس معرفی شد و با رأی قاطع مجلس، کابینه خود را معرفی کرده بود.